

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1971/28

Karar Sayısı:1971/64

Karar Günü:8/7/1971

Resmi Gazete tarih/sayı:16.6.1972/14217

İtiraz yoluna başvuran : Eskişehir Asliye 2. Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu : 8 Haziran 1936 günlü, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 8. maddesinin Anayasa'nın 42. ve 44. maddeleri hükümlerine aykırı bulunduğu kanısı ile, iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

I- OLAY :

Sanık zabıt kâtabi hakkında yetkili yerce düzenlenmiş çizelge uyarınca nöbetçi olduğu halde dairede ve görevi başında bulunmayarak adli görevine ihmalden ötürü Türk Ceza Kanununun 230. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları gereğince cezalandırılması istemi ile açılan kamu dâvasının duruşması sırasında, vekilince ileri sürülerek Cumhuriyet Savcısınında katıldığı, 8 Haziran 1936 günlü, 3005 sayılı meşhut suçların muhakeme usulü kanununun 8. maddesinin Anayasaya aykırılığı İddiasının mahkemecede ciddi olduğu kanısına varılarak, sözü geçen Kanun maddesinin iptali için itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine baş vurulmasına karar verilmiştir.

III- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, Avni Givda, Fazıl Uluocak, Sait Koçak, Nuri Ülgenalp, Muhittin Taylan, Şahap Arıç, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Halit ZARBUN, Ziya Önal, Kani Vrana, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Şevket Müftügil ve Ahmet H. Boyacıoğlunun katılmaları ile 20/5/1971 gününde Anayasa Mahkemesi İÇTÜZÜĞÜNÜN 15. maddesi uyarınca yaptığı ilk inceleme toplantısında, itiraz yoluna başvuran mahkemenin Anayasa'ya aykırılığı, nedeni ile iptaline karar verilmesini istediği Kanun maddesini bakmakta olduğu dâvada uygulama durumunda olup olmadığı yönünü görüşmüştür,

Anayasa'nın 151. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Kanununun 27. maddeleri hükümlerine göre; mahkemeler ancak bakmakta oldukları bir dâva dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yolu ile başvurabilirler. Bir dâvanın hukuken var sayılabilmesi için ise, onun kanunlara uygun olarak açılmış ve ayrıca mahkemenin yetkisi içine girmekte bulunmuş olması gerekir.

Bundan başka, aynı hükümler uyarınca mahkemelerin bu başvuruları, o dâva nedeni ile uygulanacak kanun hükümleri ile dahi sınırlı bulunmaktadır.

Dosya içindeki kağıtların incelenmesi sonunda, itiraz yoluna başvurmuş bulunan mahkemenin Kanuna göre bakmakta olduğu bir dâvanın bulunması koşulunun gerçekleştiği görülmüş isede, bu dâva nedeni ile mahkemenin uygulama durumunda bulunduğu Kanun hükümleri arasında, itiraz konusu yapıp iptaline karar verilmesi istenen Kanun hükmünün yer alıp almadığı yönünden incelenip belli edilmesi gerekmektedir.

Sanık hakkındaki kamu dâvası Türk Ceza Kanununun 230. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları gereğince cezalandırılması işlemi ile açılmıştır. Eylemin saptanması halinde sanığa bu hükümler uyarınca ceza tertibi gerekecek ve böylece, ceza tertibinde dayanılacak kanun maddeleri

Esas Sayısı:1971/28
Karar Sayısı:1971/64

bu davada uygulama yeri bulacak isede, mahkemenin dâvada uygulama durumunda olduğu hükümlerin sadece bunlardan ibaret kaldığı düşünülemez. Görevi belli eden nöbet çizelgesinin düzenlenmesinde yani sanığa görevin verilmesinde dayanılan hüküm, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun itiraz konusu yapılmış bulunan 8. maddesinde yer aldığına ve yükletilen suçun hukuka uygunluk ögesine doğrudan doğruya etkili bulunduğuna göre, onun da bu dâvada mahkemece gözönünde bulundurulması zorunluğu var demektir. Başka deyimle mahkeme dâva konusu suçun kanunî ögelerini araştırıp saptarken, bu hükmü de kendiliğinden uygulama durumunda bulunacaktır. Çünkü, bir kamu dâvasında sanığa yükletilen görevi ihmal suçunun kanunî ögeleri ile birlikte oluşması, ilkönce, bu görevin memura Kanuna ve hukuka uygun olarak verilmesi koşuluna bağlı bulunmaktadır. Bu bakımdan, söz konusu hükmün Anayasa'ya aykırılığının saptanması, sanık hakkında mahkemece verilecek karara, yani sonuca doğrudan doğruya etkili olacak demektir. Esasen bir dâvada uygulama yeri bulunan Kanun hükmü deyim veya kavramı, o dâvada sadece dâvayı açan belgede uygulanması istenen hükümleri değil, aynı zamanda dâvanın esasına etkili ve sonucu da değiştirecek nitelikte olup, dolaylı biçimde uygulanacak hükümleri de kapsamaktadır. Kaldı ki, sözü geçen deyimle böyle bir kapsam tanımak, yasaların Anayasa'ya uygunluğunun Anayasa Mahkemesince denetlenmesiyle güdülen amaca da uygun düşmektedir. Çünkü bu denetimin asıl ereği yasalardaki Anayasa'ya aykırı olan kuralların olabildiği ölçüde ayıklanıp ortadan kaldırılmışım saptamaktır.

Anayasa Mahkemesi, yukarıda gösterilen gerekçelere dayanarak ve dosyanın da eksiki bulunmadığından işin esasının incelenmesine, Avni Givda ve Sait Koçak'ın itirazın 3005 sayılı Kanunun 8. maddesini uygulama durumunda bulunmayan Eskişehir Asliye 2. Ceza Mahkemesinin yetkisizliği yönünden reddi gerektiği yolundaki karşı oyları ile ve oy çokluğu ile karar vermiştir.

IV- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM:

Mahkemece iptali istenen kanun hükmü şöyledir :

8/6/1936 günlü, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 8. maddesi :

"Maznun yakalandığı günde mahkemeye sevk edileceği sırada çalışma zamanı bitmiş veya herhangi bir tatil gününe tesadüf etmiş ise Cumhuriyet Müddeiummisi mahkemeyi hemen çalışmaya davet edebileceği gibi maznunun mahkemeye şevkini ertesi güne de bırakabilir. Şu kadar ki Cumhuriyet Müddeiummisi tarafından dördüncü maddede yazılı sebepten dolayı maznunun mahkemeye şevki ertesi güne bırakılmış ise yukarıki fıkrada yazılı sebeple de olsa maznunun mahkemeye şevki ikinci bir teahhura uğratılamaz."

MAHKEMENİN DAYANDIĞI ANAYASA HÜKÜMLERİ:

Mahkemenin gerekçesine dayanarak yaptığı Anayasa maddeleri aşağıdadır :

"Madde 42- Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirler alır.

Angarya yasaktır.

Memleket ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı anlarda vatandaşlık ödevi niteliği alan beden veya fikir çalışmalarının şekil ve şartları, demokratik esaslara uygun olarak kanunla düzenlenir."

"Madde 44- Her çalışan dinlenme hakkına sahiptir.

Ücretli hafta ve bayram tatili ve ücretli yıllık izin hakkı kanunla düzenlenir."

VI- ESASIN İNCELENMESİ :

İtirazın esasına ilişkin rapor, itiraz yoluna başvuran Eskişehir Asliye 2. Ceza Mahkemesinin 3 Mart 1971 günlü, 1970/1418 sayılı karar ve ekleri, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen hükümle dayanan Anayasa maddeleri, gerçekleri ile bunlarla ilgili Meclis görüşme tutanakları okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

8 Haziran 1936 günlü, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu suçüstü olarak işlenen suçların memleket asayişini bozmalarını önlemek ve toplum üzerinde yarattıkları heyecanı ortadan kaldırmak amacı ile belli yerlerde suçüstü olarak işlenen cürüm veya kabahat cinsinden bazı suçların kovuşturulmasına ve duruşmalarına ilişkin kuralları, yani, ceza usulü hükümlerini kapsamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, ceza ve ceza usulü alanları ile ilgili birkaç genel ve temel nitelikteki ilkeyi belli etmekle yetinmiş ve 136. maddesinin "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir." Biçimindeki hükmü ile yargılama usullerine ilişkin kuralların yasalarla düzenlenmesini öngörmüştür. O halde, yargılama usulleri, genel usul kanunları ile düzenlenebileceği gibi, usul hükümleri özel usul kanunlarında veya herhangi bir kanunda da yer alabilir. Bu nedenledir ki, belli yerlerde suçüstü olarak işlenen belli suçların kovuşturulmasına ve duruşmalarına ilişkin hükümlerin 3005 sayılı Kanunla düzenlenmesinde Anayasa'ya aykırılık sözkonusu yapılamaz.

Ceza yargılama usulleri konusundaki yasalar, Anayasa'ya göre, yargılama çalışmalarına veya yargılama ile doğrudan doğruya veya dolayısıyla ilgili öteki adli çalışmalara katılanların, bu çalışmaları karşılığı olarak hak edecekleri ücretleri ne yolda alacaklarına ilişkin malî esas ve hükümleri kapsamak zorunluğunda değildir. Bu bakımdan, yargılama usulleri hakkındaki bir genel veya özel kanun veya hükme, bu yolda bir esas konulmamış olmasının da Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülemez. Aslında kamu hizmeti dolayısıyla kamu görevlilerince yapılacak her çeşit çalışmalar karşılığında alacaklarının belli edilmesi ve ödenmesi hakkındaki esas ve kurallar genel olarak malî kanunlarla teşkilat yahut personel kanunlarında veya harç tarifesi gibi kanunlarda yer almaktadır. Görevlilerin bir yargılama usul kanun veya hükmüne dayanarak yapacakları çalışmalar karşılığında kendilerine ne yolda ücret ödenileceğine dair bir esas veya kuralın aynı kanuna veya hükme konulmamış olması ise, bu çalışmalar için görevlilere bir ücret verilmeyeceği anlamına alınamaz.

Nitekim, özel bir ceza yargılama usulü kanunu olan 3005 sayılı Kanuna ve Özellikle bu Kanunun 8. maddesine göre günlük olağan çalışma saatleri dışında, ve resmî tatil günlerinde yapılacak yargılama çalışmaları karşılığında görevlilere ne yolda ücret verileceğini gösterir esas ve kuralların bu Kanunla düzenlenmemiş olması, bu konuda başka yasalara gerekli esas ve kuralların konulmasına ve görevlilerin istihkaklarını bunlar çerçevesinde istemelerine engellik edemez.

Esasen bu hizmetlerin büyük, bir bölümü ve hiç kuşku yok ki bunların başında gelen yargılama çalışmaları aslî ve süreklidir. Bu bakımdan, böyle bir hizmetin gerektirdiği görevlerin niteliği ve koşulları nedeni ile, sürekli veya olağan çalışma saatleri dışında ve hatta resmî tatil günlerinde yahut gündüz ve gece yerine getirilmesini zorunlu gören bir yasa hükmünün de Anayasaya aykırılığı düşünülemez.

Bundan başka, yukarıki açıklamalara göre, olağan çalışma saatleri dışında veya resmî tatil günlerinde yapılması yasa gereği olan yargılama çalışmaları angarya da sayılamaz. Anayasa Mahkemesinin 2/6/1964 günlü, 11717 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunan (Anayasa

Esas Sayısı:1971/28
Karar Sayısı:1971/64

Mahkemesi Kararlar Dergisi - Sayı 2 - Sayfa 70) 6/3/1964 günlü, 1963/-358 - 1964/17 sayılı kararında açıklandığı üzere, angarya bir maldan veya bir kişinin çalışmasından karşılıksız yararlanma olduğuna göre, yargılama işlerinde görevlilerin çalışmalarından bu biçimde bir yararlanma yapıldığı ileri sürülemez. Çünkü, iptali istenen Kanun hükmünde görevlilerin çalışmalarına karşılık kendilerine bir ücret verilmeyeceğine ilişkin bir hüküm yer almadığı gibi, kamu görevlilerinin her çeşit çalışmaları karşılığında aylık ve ücretlerini ve öteki akçalı haklarını ne yolda hak edecekleri ve alacakları, yasalarca öteki özlük hükümleri arasında belli edilmektedir. Diğer yünden, 3005 sayılı kanunun dâva konusu edilen 8. maddesine göre yapılması zorunlu olan çalışma saatleri dışındaki ve tatil günlerindeki yargılama çalışmalarını düzenleyen yönetmeliğin yasalara aykırı kuralları kapsamaması veya bu çeşit çalışmalar için ne yolda ödeme yapılacağına ilişkin esasların Bakanlar Kurulunca henüz kararlaştırılmamış olması gibi yönetime ilişkin konuların denetimi Anayasa Mahkemesinin yetkisi dışında kaldığından, gerek yönetmelikte, gerekse Bakanlar Kurulu kararnamelerinde yasalara aykırı kuralların veya esasların yer alması veya bu yolda henüz bir saptama yapılmaması, Anayasa'ya aykırı yönü bulunmayan bir Yasa hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğunun kabulü için neden sayılamaz.

3005 sayılı Kanunun itiraz konusu yapılan 8. maddesinin, Anayasa'nın Ceza ve ceza usulü alanlarında koyduğu genel ve temel ilkelere ve sınırlayıcı, buyurucu ve yasaklayıcı başka herhangi bir hükmüne aykırı bir hukuk kuralını içermediğine ve bu kanun uyarınca yapılacak yargılama çalışmaları ile bunlarla ilgili başka adli çalışmalarda görevlilere olağan çalışma saatleri dışında veya resmî tatil günlerindeki çalışmaları karşılığının verilmesini önleyen bir kayıt da olmadığına göre, bu hali ile Anayasa'nın 42. ve 44. maddelerine veya başka herhangi bir maddesine aykırı yönü görülemediğinden, yerinde olmayan itirazın reddine karar verilmelidir. Şahap Arıç ve Recai Seçkin bu görüşe katılmamışlardır.

SONUÇ :

8/6/1936 günlü, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 8 inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine Şahap Arıç ve Recai Seçkin'in karşıoyları ile ve oyçokluğu ile 8/-7/1971 gününde karar verildi.

Başkanvekili

Avni Givda

Üye

Fazıl Uluocak

Üye

Sait Koçak

Üye

Nuri Ülgenalp

Üye

Muhittin Taylan

Üye

Şahap Arıç

üye

İhsan Ecemiş

Üye

Recai Seçkin

Üye

Ahmet Akar

Üye

Kâni Vrana

Üye

Halit Zarbun

Üye

Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Şevket Müftügil

Üye
Ahmet H. Boyacıoğlu

KARŞIOY YAZISI

Anayasa'nın 151 inci maddesine göre bir mahkeme ancak bakmakta olduğu dâvada uygulanacak kanun hükümlerini bunların Anayasa aykırılığını ileri sürerek, Anayasa Mahkemesine getirilebilir. Bu hükmün benzeri 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27 nci maddesinde de yer almıştır.

İtiraz yoluna başvuran Eskişehir Asliye 2. Ceza Mahkemesinin elinde bakmakta olduğu bir dâva vardır. Bu, nöbet çizelgesi gereklerini yerine getirmemek yoluyla adli görevini ihmalden sanık bir zabıt kâtabi hakkında Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesine göre cezalandırılması istemiyle açılmış kamu davasıdır.

Mahkeme ise 8/6/1936 günlü, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 8 inci maddesinin Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilmesini istemektedir.

3005 sayılı Yasanın 8 inci maddesi, yalnızca Cumhuriyet Savcısına tanınmış bir yetkiyi düzenlemektedir. Bu madde hükümlerine göre sanığın yakalandığı günde mahkemeye sevkedileceği sırada çalışma zamanı bitmiş veya herhangi bir tatil gününe rastlamışça Cumhuriyet Savcısı mahkemeyi hemen çalışmaya çağırabileceği gibi sanığın mahkemeye şevkini ertesi güne de bırakabilecektir. Maddede zabıt kâtiplerinin iş saatleri dışında çalıştırılmalarını düzenleyen hiçbir hüküm yer almamıştır.

3005 sayılı Kanunun uygulanmasını göstermek ve sağlamak üzere tüzük ve yönetmelikler çıkarılabilir. Mahkeme sanığın nöbet çizelgesi karşısındaki durumunu ve çizelgenin tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadığını araştırabilir. Ancak böyle bir tutum hiçbir zaman 3005 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin mahkemece, bakılmakta olan dâvada uygulandığı veya uygulanacak olduğu anlamını taşımaz. Görevini ihmalden sanık bir kimse hakkındaki kamu dâvasında, ihmalin suçüstü hükümlerine bağlı bir dâvada oluştuğu nedeniyle, 3005 sayılı Kanunun o kamu dâvasında uygulanacağı görüşünü benimsemek Anayasa'nın 151 inci maddesinde geçen "uygulanacak" deyimini değil delâlet ettiği hukukî kavramdan, sözlük anlamından bile uzak düşürecek bir davranış olur ve hukukî destekten yoksun kalır.

Öte yandan, bu konuya ilişkin eski karşıoy yazılarında birçok kez ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, iptal dâvası yolunun (Anayasa - madde 149) Anayasa'ya aykırılık sorununun soyut ve genel bir açıdan ele almasına karşılık, ancak bir kanun hükmünün belirli bir kişinin belirli haklarını etkileme durumuna geçmesi halinde işleyebilen ve Anayasa'ya aykırılık sorununu dar bir çerçeve içinde somut ve özel yönden konu edinen itiraz yolunun Anayasa'da öngörülmesi ile (Madde 151) en başta güdülen erek iptal dâvası müessesesinin varlığına rağmen yürürlükte kalabilmiş birtakım Anayasa'ya aykırı hükümler yüzünden belirli kişilerin belirli haksızlıklara uğramalarını önlemek, mahkemelerin Anayasa'ya aykırı gördükleri hükümleri uygulamaktan kaçınmalarına, böylece

Esas Sayısı:1971/28
Karar Sayısı:1971/64

Anayasa'nın üstünlüğü ilkesinin bu alanda da korunmasına olanak sağlamaktadır. Anayasa'ya aykırı kanunların ayıklanması, çoğunluk görüşünce benimsendiği gibi, 151 inci maddede öngörülen düzenin baş ereği ve o düzenle doğrudan doğruya elde edilebilecek bir sonuç değildir. Bunun, düzenin dolaylı bir etkisi, bir yan sonucu gibi görünmesi daha yerinde olur.

Özetlemek gerekirse : 3005 sayılı Yasanın 8 inci maddesi Eskişehir Asliye 2 nci Ceza Mahkemesinin bakmakta olduğu dâvada uygulayacağı bir hüküm değildir. Anayasa'nın 151. ve 44 sayılı Kanununun 27 nci maddelerine uymayan itirazın itiraz yoluna başvuran mahkemenin yetkisizliği yönünden reddi gereklidir. 1971/28 esas sayılı işte, 20/5/1971 günlü ilk inceleme toplantısında mahkeme itiraza yetkili görülerek işin esasının incelenmesi yolunda verilen karara yukarıda yazılı nedenlerle karşıyım.

Başkanvekili

Avni Givda

KARŞIOY YAZISI

Sayın Recai Seçkin'in karşıoy yazısındaki görüşe katılıyorum.

Üye

Şahap Arıç

KARŞIOY YAZISI

1- 657 sayılı Devlet Memurları Yasa'sınının 1327 sayılı Yasa ile değişik 178. maddesinin birinci fıkrasında (Günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışılan süreler hakkında bu Kanunun 99. maddesinin son fıkrası hükmü uygulanır.) denilerek çok çalışma sürelerinin yıllık izin arttırılması yolu ile karşılanması ilkesi benimsenmiş; gerçekten, sözü geçen 178. maddenin ikinci fıkrasında (Ancak sahasında yetişmiş eleman azlığı nedeni ile yeterli sayıda istihdam edilemeyen ve dolayısıyla fazla çalışmalarının izinle telafisine imkân olmayan meslek mensuplarına fazla çalışma ücreti ödenebilir.) Ve üçüncü fıkrasında ise (Hangi meslek mensuplarına ne miktar fazla mesai ödeneceği her yıl bütçe Kanunlarında gösterilir ve uygulama, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir,) kuralları bulunduğu gibi gönderme yapılan 657 sayılı Yasa'nın 1327 sayılı Yasa ile değişik 99. maddesinin son fıkrasında da (Kurum amirlerinin lüzumlu gördüğü hallerde bu sürenin üstünde çalışılması gerekir ise fazla çalışılan süre, memurun, yıllık izin süresine eklenir.) kuralı konulmuştur. Adliye kâtipleri iyi daktilo bilmek ve mahkemede tutanak kâtipliği işlerinde üç beş ay çalışarak işe alışmak yolu ile yetiştiklerinden tutanak kâtipliği mesleğinde yetişmiş kimse azlığı söz konusu olamayacağı, için suçüstü nöbeti tutan adliye kâtiplerininin 657 sayılı Yasa'nın değişik 178.

Esas Sayısı:1971/28
Karar Sayısı:1971/64

maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarından yararlanması düşünülemez. Bir an için bunun tersi kabul edilse bile, 178. maddenin ikinci fıkrasında (..... fazla çalışma ücreti ödenebilir.)

Denilmekle fazla çalışma parasının ödenmesi bir borç olarak idareye yükletilmiş olmayıp bu türlü ödemeler konusunda idareye ancak bir yetki tanınmıştır.

Adliye kâtiplerinin kadrolarında genellikle darlık bulunduğu için onların yıllık izinlerinin arttırılması yolu ile suçüstü nöbetlerinin sonucu olan çok çalışmalarının karşılanması genellikle olanak dışıdır. Sonuç olarak Devlet Memurları Yasa'sının değişik 178. veya değişik 99. maddesinin uygulanması yolu ile adliye kâtiplerinin söz konusu fazla çalışmaları karşılanamayacaktır. Anayasa'nın 42. maddesi, Devleti çalışanların insanca yaşaması için sosyal, iktisadî ve malî tedbirleri alarak korumak ve çalışmayı denetlemek ile yükümlü kılmakta ve karşılıksız çalışma demek olan angaryayı yasaklamaktadır. Buna göre çalışan her kişinin çalışma süresini aşan çalışmasının karşılığının ödenmesi, ilke olarak kesin bir borçtur.

İtiraz konusu 8. madde kuralı, salt biçimde yazılmıştır. Başka Yasalarda suçüstü nöbeti tutan kâtiplerin çok çalışmalarını karşılayan bir kural dahi yoktur. Bu bakımdan tartışma konusu 8. maddenin yorumunda Devlet Memurları Yasa'sının bir takım kurallarının gözönünde tutulması ve bunlardan sonuçlara varılması hukuka uygundur. Sonuç olarak 8. madde kuralı karşılıksız çalışma ödevi yüklemekte bulunulan bir kural niteliğinde olduğu için Anayasa'ya aykırıdır, iptal edilmelidir.

2- Anayasa'nın 117. maddesi kuralı dahi, Anayasa'nın 41, 42, 44 ve 45 inci maddelerinin sağladığı hakları kaldırır nitelikte kuralları kapsadığı yolunda yorumlanamaz.

3- Karşılıksız çalışma, ancak Anayasa'nın 42. maddesinin 4. fıkrası gereğince yurttaşlık ödevi niteliği alan beden veya beyin çalışmaları için biçim ve koşullar demokrasi esaslarına uygun olarak yasa ile kural konulan alanlarda söz konusu olabilir. Adliye kâtiplerinin çalıştığı alanlarının bu nitelikte olduğu ve bundan dolayı suçüstü nöbetleri karşılığında bedava çalışmak ile yükümlü buldukları yolunda açık ve seçik bir kural konulmuş olmadığı için itiraz konusu kuralın karşılıksız çalışmayı haklı gösteren bir kural olduğu dahi ileri sürülemez.

SONUÇ :

Yukarıda yazılı nedenlerden ötürü itiraz konusu kuralın iptaline karar verilmek gerekli iken itirazın reddedilmiş bulunmasına karşıyım.

Üye

Recai Seçkin